

HI2 Kansainväliset suhteet

Tausta: Napoleonin kukistamisen jälkeen 1815 alkaen konservatiivinen s_____ q____ -politiikka (muuttumattomuuden tila), jota uudet aatteet (liberalismi, nationalismi, sosialismi) uhkasivat

1. Imperialismin aika 1870–1914

- Euroopan suurvalloille siirtomaita Afrikasta ja etupiirejä Aasiasta
- Syyt: n_____ismi=kansallisuusaate, v_____poliittinen kamppailu, t_____t syyt

2. Ensimmäinen maailmansota 1914–1918

- Osapuolina k_____vallat (Saksa, Itävalta-Unkari) ja y_____vallat (Britannia, Ranska, Venäjä, USA)
- Sodan syitä: suurvaltojen kilpailu, n_____ismi, s_____liitot, ”S_____laukaukset”
- Sodan seurauksia: Venäjän vallankumoukset (k_____t valtaan), imperiumien hajoaminen → kansallisvaltioita kartalle, V_____n rauha: S_____sotasylliseksi, K_____liitto

3. Maailmansotien välinen aika 1918–1939

- Demokratia vs. totalitarismi
- Totalitarismin yhteisiä piirteitä sotilaallisuus, valtiojohtoisuus, johtajakeskeisyys, demokratian vastaisuus, propagandan hyödyntäminen
- Diktatuureja esim. Neuvostoliitto (k_____ismi), Saksa (k_____ismi= n_____ismi), Italia (f_____ismi) + monet muut

4. Toinen maailmansota 1939–1945

- Saksan aluelajennukset ennen sotaa: R_____maan miehitys, l_____n liittäminen Saksaan, Tsekkoslovakian s_____alueet + koko Tsekkoslovakia
- Ennen sotaa Molotov–Ribbentrop-sopimus (hyökkäämättömyyssopimus + salainen etupiirijako)
- Osapuolina akselivallat (S_____, l_____, J_____) ja liittoutuneet (B_____, R_____, N_____, USA)
- Alussa akselivallat voitokkaina. Sota kääntyi 1942–43 liittoutuneille. 1944–45 ”kilpajuoksu B_____iin”.
- Seurauksia: lännen pyrkimys oikeudenmukaiseen rauhaan, sotasyllisten rankaisu, YK, aluemuutokset Itä-Euroopassa

5. Kylmä sota 1945–1991

- ”R_____” jakoi Euroopan: demokraattinen länsi vs. kommunistinen itä
- Suhteet vaihtelivat: liennytyistä ja kriiseistä (B_____ 1948 ja 1961, U_____ 1956, K_____ 1962, T_____ 1968)
- Yhteenottoja myös Euroopan ulkopuolella: K_____, V_____, A_____stan

6. Maailma nykyisin

- Kommunismin romahdus Itä-Euroopassa 1989–90, Neuvostoliitto hajosi 1991
- Tulkinta ”historian lopusta” (liberaalin demokratian voitto) ennenaikainen. Vastakkainasetteluja edelleen esim. Kiina ja Venäjä vs. länsi, islamismi, Israel – Palestiina

HI2 Kansainväliset suhteet

1. Imperialismin aika 1870–1914

- Euroopan suurvalloille siirtomaita Afrikasta ja etupiirejä Aasiasta
- Syyt: **nationalismi**=kansallisuusaate, **valtapoliittinen** kamppailu, **taloudelliset** syyt

2. Ensimmäinen maailmansota 1914–1918

- Osapuolina **keskusvallat** (Saksa, Itävalta-Unkari) ja **ympärysvallat** (Britannia, Ranska, Venäjä, USA)
- Sodan syitä: suurvaltojen kilpailu, **nationalismi**, **sotilasliitot**, ”**Sarajevon** laukaukset”
- Sodan seurauksia: Venäjän vallankumoukset (**kommunistit** valtaan), imperiumien hajoaminen → kansallisvaltioita kartalle, **Versaillesin** rauha: **Saksa** sotasyyliseksi, **Kansainliitto**

3. Maailmansotien välinen aika 1918–1939

- Demokratia vs. totalitarismi
- Totalitarismin yhteisiä piirteitä sotilaallisuus, valtiojohtoisuus, johtajakeskeisyys, demokratian vastaisuus, propagandan hyödyntäminen
- Diktatuureja esim. Neuvostoliitto (**kommunismi**), Saksa (**kansallissosialismi**= **natsismi**), Italia (**fasismi**) + monet muut

4. Toinen maailmansota 1939–1945

- Saksan aluelajennukset ennen sotaa: **Reininmaan** miehitys, **Itävallan** liittäminen Saksaan, Tšekkoslovakian **sudeettialueet** + koko Tšekkoslovakia
- Ennen sotaa Molotov–Ribbentrop-sopimus (hyökkäämättömyyssopimus + salainen etupiirijako)
- Osapuolina akselivallat (**Saksa**, **Italia**, **Japani**) ja liittoutuneet (**Britannia**, **Ranska**, **Neuvostoliitto**, **USA**)
- Alussa akselivallat voitokkaina. Sota kääntyi 1942–43 liittoutuneille. 1944–45 ”kilpajuoksu **Berliiniin**”.
- Seurauksia: lännen pyrkimys oikeudenmukaiseen rauhaan, sotasyylisten rankaisu, YK, aluemuutokset Itä-Euroopassa

5. Kylmä sota 1945–1991

- ”**Rautaesirippu**” jakoi Euroopan: demokraattinen länsi vs. kommunistinen itä
- Suhteet vaihtelivat: liennytyistä ja kriiseistä (**Berliini** 1948 ja 1961, **Unkari** 1956, **Kuuba** 1962, **Tšekkoslovakia** 1968)
- Yhteenottoja myös Euroopan ulkopuolella: **Korea**, **Vietnam**, **Afganistan**

6. Maailma nykyisin

- Kommunismin romahdus Itä-Euroopassa 1989–90, Neuvostoliitto hajosi 1991
- Tulkinta ”historian lopusta” (liberaalin demokratian voitto) ennen aikainen. Vastakkainasetteluja edelleen esim. Kiina ja Venäjä vs. länsi, islamismi, Israel – Palestiina